

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ Προέδρου ΠΕΔ Δυτικής Ελλάδος και Δημάρχου Αγρινίου και Γεώργιου Παπαναστασίου

Θέμα: «Αποτελεσματικότητα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, δημόσιος διάλογος για τη μεταρρύθμιση»

Κυρίες και κύριοι

Είναι γεγονός ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση σαν ο πιο κοντινός οργανισμός στον πολίτη και στην τοπική κοινωνία, επιτελεί ένα ιδιαίτερο και σε κάθε περίπτωση πολυσχιδές έργο σε καθημερινό επίπεδο.

Όλοι μας είμαστε γνώστες αυτής της πραγματικότητας η οποία πολλές φορές μας αναγκάζει να ξεπεράσουμε ακόμη και τους εαυτούς μας, η και να έρθουμε αντιμέτωποι με την κεντρική δημόσια διοίκηση προκειμένου να ξεπεράσουμε τις οποίες γραφειοκρατικές αγκυλώσεις και εμπόδια.

Και σε αυτή την περίπτωση τα εμπόδια και οι αγκυλώσεις είναι πολλές.

Σε όλα τα επίπεδα , σε όλο το εύρος των υπηρεσιών

Εμείς όμως πρέπει να δίνουμε λύσεις .

Λύσεις άμεσες και ουσιαστικές , χωρίς παραπομπές και αστερίσκους και το γνωρίζετε πολύ καλά αυτό Αγαπητοί συνάδελφοι.

Γι αυτό και πέρα από κάθε συγκυριακή μας ενέργεια η δράση, προέχει η συγκροτημένη στόχευση των πολιτικών μας και η άρτια οργάνωση όλων των υπηρεσιών, προκειμένου όλο το φάσμα των λειτουργιών μας να χαρακτηρίζεται από αμεσότητα και αποτελεσματικότητα.

Και σε αυτή την περίπτωση δεν είμαστε διατιθέμενοι να κάνουμε ούτε εκπτώσεις ούτε να ολιγορήσουμε για κανένα λόγο.

Η καθημερινή συμμετοχή μας σε ένα αλληλοτροφοδοτούμενο διάλογο με την κοινωνία και τους φορείς της θεωρώ ότι αποτελεί τον πιο στέρεο και δημοκρατικό τρόπο έτσι ώστε όλοι μαζί να συνδιαμορφώνουμε το πλαίσιο των πολιτικών μας επιλογών και διεκδικήσεων.

Προς αυτή την κατεύθυνση τα θεσμικά η μη όργανα των Δήμων και της κοινωνίας (Δημοτικά Συμβούλια, Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες, Δημαρχιακές Επιτροπές, Θεματικές επιτροπές, Σύλλογοι εργαζομένων στους ΟΤΑ, Ομάδες Πολιτών, Επιμελητήρια, Εργατικά Κέντρα, Σύλλογοι ,φορείς κλπ), μπορεί να αποτελούν το πυρήνα αυτού του διαλόγου .

Και τότε θα μπορούμε να έχουμε και την απαιτούμενη και επιζητούμενη σύνδεση των πολιτικών και διεκδικήσεων με τις ανάγκες των πολιτών, την τοπική ανάπτυξη, την επιχειρηματικότητα, το τοπικό πολιτισμικό γίγνεσθαι, το φυσικό περιβάλλον και γενικά όλους τους τομείς ανθρωπογενούς παρουσίας.

Βέβαια και χωρίς να γινόμαστε αιθεροβάμονες είμαστε σε θέση να ξέρουμε και να κατανοούμε τις δυσκολίες αυτού του εγχειρήματος με την μόνη διαφορά όμως ότι είμαστε απόλυτα πεπεισμένοι για την αναγκαιότητα του.

Ψευτοδιλήμματα για έλλειψη δημοκρατικότητας, η δήθεν έλλειψη ευαισθησίας απέναντι σε κατεστημένες πολιτικές και ενδεχομένως διαχρονικά συμφέροντα μεταξύ κοινωνικών ομάδων, δεν είναι και δεν πρέπει να αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα των στόχων μας.

Και να είστε σίγουροι πως αυτή την παράμετρο η κοινωνία και οι πολίτες και την υποστηρίζουν και την εκτιμούν και την ανταμείβουν.

Αγαπητοί συνάδελφοι , φίλες και φίλοι

Όπως όλοι γνωρίζετε πρόσφατα άρχισε ένας δημόσιος διάλογος για την θεσμική λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα πλαίσια της μεταρρύθμισης του κανονιστικού της πλαισίου.

Μιας Μεταρρύθμισης η οποία έρχεται να δώσει απαντήσεις και να προτείνει λύσεις στα νέα δεδομένα της εποχής μας με αξιόπιστο και πάνω από όλα αποτελεσματικό τρόπο.

Από την πρώτη στιγμή έναρξης αυτού του διαλόγου σαν Τοπική Αυτοδιοίκηση αγκαλιάσαμε αυτή την πρωτοβουλία της Πολιτείας συνεισφέροντας με όλες τις δυνάμεις μας ,τον προβληματισμό μας ,τις εμπειρίες μας, τις γνώσεις μας, αλλά πάνω από όλα τις ανάγκες των πολιτών και των τοπικών κοινωνιών γενικότερα.

Ειδικότερα σαν Περιφερειακή Ένωση Δήμων Δυτικής Ελλάδας με βάση τις προσωπικές μας απόψεις και εμπειρίες μελετήσαμε και επεξεργαστήκαμε όλες τις προτάσεις των Θεσμικών Οργάνων της Αυτοδιοίκησης και καταλήξαμε σε μια πρώτη απόφαση μας την οποία καταθέσαμε στο θεματικό συνέδριο της ΚΕΔΕ τον προηγούμενο μήνα στο Βόλο.

Βέβαια θα πρέπει να τονίσω ότι η απόφαση αυτή η οποία ελήφθη, προέκυψε μέσα από ένα εξαντλητικό διάλογο μεταξύ των μελών του Διοικητικού μας Συμβουλίου όπου υπήρξαν και διαφορετικές απόψεις και προσεγγίσεις.

Άλλωστε σήμερα όπως άλλωστε γνωρίζετε είναι μαζί μας όλοι οι επικεφαλής των παρατάξεων στο Διοικητικό μας Συμβούλιο προκειμένου να εκφράσουν τις απόψεις τους μέσα μια διαδικασία δημοκρατικού διαλόγου και κοινωνικής ευθύνης.

Θέλουμε να πιστεύουμε δε, ότι και η σημερινή διαδικασία θα λειτουργήσει προσθετικά σε αυτόν τον διάλογο ο οποίος και παραμένει ανοιχτός προκαλώντας έτσι την συνεισφορά όλων μας.

Στην συνέχεια θα σας παρουσιάσω τους κύριους άξονες αυτής της απόφασης μας ,συνεισφορά στον εθνικό διάλογο για την Μεταρρύθμιση στην Αυτοδιοίκηση , όπως αυτή εμπλουτίστηκε και μορφοποιήθηκε μέχρι σήμερα

Όπως είναι γνωστό ο Ευρωπαϊκός αστικός χάρτης επιβάλλει οι Ευρωπαϊκές πόλεις να αποτελούν το οικοδόμημα μιας πρότυπης διακυβέρνησης με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τους πολίτες στο επίκεντρο της λεγόμενης αειφόρου χωρικής ανάπτυξης.

Ο ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας των νέων αρχών αφορά:

- α) την διοίκηση των τοπικών υποθέσεων κατ' επιταγή του Συντάγματος και των κοινών νόμων
- β) την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στη συζήτηση και λήψη των αποφάσεων
- γ) την οικονομική αυτοτέλεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και
- δ) την συνεργασία μεταξύ των οργανισμών της Τ.Α.

Με βάση τα παραπάνω η κεντρική διοίκηση ασκεί κεντρική διοικητική εποπτεία και δημοσιονομικό έλεγχο επί των αποφάσεων των συλλογικών οργάνων της Τ.Α. κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η αποφασιστική αρμοδιότητα της στην άσκηση πολιτικής σε τοπικό επίπεδο με διευρυνόμενο εύρος, αποκεντρωτικά χαρακτηριστικά και συνοδευόμενη από τους αντίστοιχους πόρους.

Επομένως οι ενότητες είναι οι εξής :

1. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι μεταρρυθμίσεις της Τ.Α πρέπει να αφορούν το ρόλο, τις αρμοδιότητες, τους πόρους , την οργάνωση και τις σχέσεις με τα άλλα επίπεδα Διοίκησης, μετά από την αξιολόγηση του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» αλλά και την αξιολόγηση του σημερινού της ρόλου και των προοπτικών της, με στόχο την αναβάθμισή της.

Επομένως σε αυτή την κατεύθυνση ιδιαίτερη αξία έχουν τα παρακάτω:

- Η αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων από την Κεντρική ή την Αποκεντρωμένη Διοίκηση προς τους Δήμους.
- Η ενίσχυση της οικονομικής αυτοτέλειας των Δήμων και η μεγαλύτερη χρηματοδότησή τους από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και τα συγχρηματοδοτούμενα από της Ε.Ε. προγράμματα.
- Η αναβάθμιση του προσωπικού της Τ.Α. και της καταστατικής θέσης των αιρετών.
- Η βελτίωση του θεσμού της εποπτείας και η εισαγωγή λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου.
- Η εκπόνηση και ψήφιση νέου Ενιαίου Κώδικα Δήμων και Περιφερειών.

2. ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ - ΕΜΠΕΙΡΙΑ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ»

Το σύστημα διακυβέρνησης της πενταετίας 2011 – 2015 μπορεί να αξιολογηθεί ως παρακάτω:

- Το Δημοτικό Συμβούλιο, η Εκτελεστική Επιτροπή και η Οικονομική Επιτροπή συγκροτήθηκαν και λειτουργούν αποτελεσματικά σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.
- Η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής και οι λοιπές Επιτροπές που συνέστησαν οι Δήμοι δεν ανταποκρίθηκαν επαρκώς στο ρόλο τους.
- Η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης και το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών δεν ανταποκρίθηκαν παρά ελάχιστα στην βούληση του νομοθέτη, ούτε διασφάλισαν τη συμμετοχή των πολιτών και ως εκ τούτου πρέπει να επανεκτιμηθεί η λειτουργία τους.
- Ο Συμπαραστάτης του Δήμου και της Επιχείρησης δεν συγκροτήθηκε από τους περισσότερους Δήμους. Ο θεσμός χρειάζεται ουσιαστική αξιολόγηση και πιθανόν ριζική αναθεώρηση. Προς τούτο ως μέτρο σύγκρισης μπορεί να ληφθεί η κοινωνική αποδοχή του Συνήγορου του πολίτη που λειτουργεί σε Εθνικό Επίπεδο.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι το σύστημα διακυβέρνησης στην πρώτη θητεία των αιρετών του προγράμματος «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» παρουσιάζει επαρκή ανταπόκριση στην αποστολή την οποία ανέλαβε.

Ωστόσο όμως οι όποιες ατέλειες του η προσαρμογές του στα σημερινά δεδομένα, θα πρέπει να πραγματοποιηθούν ύστερα από μια συνολική και σοβαρή αξιολόγηση του, προκειμένου να καθίσταται χρήσιμο και κατ'επέκταση αποτελεσματικό εργαλείο στην υπηρεσία των πολιτών και της κοινωνίας γενικότερα.

3. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ο Δημοκρατικός προγραμματισμός οφείλει να διασφαλίζει την συνοχή των πολιτικών περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης στο πλαίσιο της Εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής.

Ανεξάρτητα λοιπόν από τις πηγές χρηματοδότησης, ο προγραμματισμός πρέπει να υπακούει στους στόχους της οικονομικής και διοικητικής αυτοτέλειας της Τ.Α., την προώθηση της αποκέντρωσης και την εγγύτητα παροχής υπηρεσιών προς τους πολίτες για την διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας στην χρήση των διαθέσιμων πόρων.

Με βάση την παραπάνω οπτική οι αρμοδιότητες των Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών της Κεντρικής Διοίκησης μπορούν ευκολότερα να ασκηθούν από τις Περιφέρειες ή τους Δήμους, αντίστοιχα, ώστε να τεθεί ως πολιτικός μας στόχος η συνολική υπαγωγή των Υπηρεσιών αυτών στην Δευτεροβάθμια ή την Πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση.

4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. – ΠΟΡΟΙ

Στο ζήτημα της οικονομικής διαχείρισης με τις συνεχείς μεταβολές του νομικού πλαισίου, τις ελλείψεις σε επιστημονικό δυναμικό, την εφαρμογή του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ), τα προβλήματα απόδοσης ανταποδοτικών τελών από την ΔΟΥ και την ύπαρξη πολλαπλών οικονομικών διαχειριστικών ελέγχων πρέπει να αντιμετωπισθούν χωρίς καθυστέρηση.

Κομβικά σημεία βελτίωσης της οικονομικής λειτουργίας των ΟΤΑ είναι:

- Ο λειτουργικός εκσυγχρονισμός των εσωτερικών συστημάτων και η απλοποίηση διαδικασιών οικονομικής διαχείρισης.
- Η κωδικοποίηση των εσόδων και η άρση της υφιστάμενης πολυνομίας.
- Η απλοποίηση και ενοποίηση των εξωτερικών ελέγχων με την βελτίωση της διαφάνειας και της λογοδοσίας σχετικά με την χρηστή οικονομική διαχείριση.

Ως στρατηγική επιλογή για την αποκατάσταση της ομαλής λειτουργίας των Δήμων πρέπει να στηριχθούμε σε τρεις (3) άξονες, ήτοι :

1. Οικονομική αυτοτέλεια και δημοσιονομική αποκέντρωση (ίδιοι πόροι συνδεδεμένοι με δημόσιες τοπικές πολιτικές και κρατική επιχορήγηση για την άσκηση των βασικών αρμοδιοτήτων της).

2. Εναλλακτικοί τρόποι χρηματοδότησης (προσέλκυση ανθρώπων, κεφαλαίων και τεχνογνωσίας στο χώρο τους).

3. Εξορθολογισμός δαπανών (σημαντικές εξοικονομήσεις χωρίς περιορισμό της ποσότητας ή ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών).

Τελικός στόχος η εξωστρέφεια με αύξηση της απασχόλησης, ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και εφαρμογή της καινοτομίας σε όλο το φάσμα της τοπικής κοινωνίας.

Η δραματική μείωση της ΣΑΤΑ τα τελευταία χρόνια δεν επιτρέπει τον προγραμματισμό έργων τοπικής σημασίας. Η οικονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ θα προέλθει από την ενίσχυση των Δήμων με νέες αποδόσεις από τα φορολογικά έσοδα της Χώρας ώστε να φτάσει η Γ.Α. στην διάθεση του 8% του ΑΕΠ αφενός και αφετέρου η φορολογική αποκέντρωση που θα διασφαλίσει την οικονομική αυτοτέλεια.

Βέβαια η εξέλιξη αυτή θα πρέπει να συνοδεύεται από τον επαναπροσδιορισμό των κριτηρίων βάσει των οποίων γίνεται η κατανομή των ΚΑΠ και της ΣΑΤΑ στους Δήμους, προκειμένου να πάψει να υφίσταται η σημερινή άνιση μεταχείριση μεταξύ των μεγάλων αστικών και των υπολοίπων Δήμων της Χώρας εκ μέρους της Πολιτείας.

Τέλος αποτελεί σημαντική ανάγκη η εκπόνηση ενός αναπτυξιακού προγράμματος που καλύπτει τις ανάγκες των Δήμων διάρκειας 5 – 7 ετών, ως χρηματοδοτικού εργαλείου της επιχειρούμενης μεταρρύθμισης .

5. ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΑΙΡΕΤΩΝ

Συντασσόμαστε με την πρόταση της ΚΕΔΕ ώστε να ρυθμιστούν με σαφήνεια όλα τα θέματα που αφορούν το μισθολογικό καθεστώς, τις ειδικές άδειες, τα ασφαλιστικά, συνταξιοδοτικά και χορηγίες, ώστε να υπάρξει σαφές θεσμικό πλαίσιο όσο αφορά την αξιοπρεπή παρουσία των Αιρετών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα όργανα της.

Και όπως όλοι αντιλαμβάνεστε η αξιοπρεπής παρουσία όλων μας στο θεσμό που υπηρετούμε μας καθιστά αποτελεσματικούς στην ασκήση των καθηκόντων μας διαχρονικά

Με την ευκαιρία δε να επισημάνουμε, ότι είμαστε κάθετα αντίθετοι στην προτεινόμενη ρύθμιση σύμφωνα με την οποία Διοικητικοί και αναπληρωτές Διοικητικοί Γραμματείς τίθεται επικεφαλής της Διοικητικής Ιεραρχίας των υπηρεσιών και ζητάμε την άμεση απόσυρση της εν λόγω πρότασης.

6. ΕΠΟΠΤΕΙΑ, ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Το Σύνταγμα και ο «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» προσδιορίζουν τα της εποπτείας και ελέγχου των πράξεων των ΟΤΑ.

Ενδεικτικά αναφέρουμε: Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, Υπηρεσίες Ελέγχου στα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία και Συνήγορος του Πολίτη.

Μηχανισμοί με αλληλοεπικάλυψη, χωρίς συντονισμό και χρονοβόρες διαδικασίες καθώς και σημαντικά διοικητικά βάρη στη διοίκηση των ΟΤΑ.

Προτάσεις:

- Άμεση συγκρότηση της Αυτοτελούς Υπηρεσίας των ΟΤΑ χωρίς αυτή να εντάσσεται στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση.
- Εισαγωγή λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου στους μεσαίους και μεγάλους Δήμους ώστε να διασφαλισθεί η αξιοπιστία και η αποδοτική χρήση των διατιθέμενων πόρων.

7. ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Είναι γεγονός ότι το σημερινό εκλογικό σύστημα παρά τις οποίες αδυναμίες έχει παρουσιάσει διαχρονικά , διασφαλίζει ωστόσο την κυβερνησιμότητα των Δήμων και κατ επέκταση των τοπικών κοινωνιών.

Και όλα αυτά σε μια δύσκολη συγκυρία για την τόπο και τους ανθρώπους του όπου το ζητούμενο είναι το εύρος και η ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχουμε στους πολίτες και όχι η εμπλοκή μας σε μακροχρόνιες και σε πολλές περιπτώσεις ατελέσφορες διαδικασίες συγκρότησης των οργάνων μας.

Βέβαια η άποψη μας αυτή σε καμία περίπτωση δεν συνιστά ούτε έλλειψη αντιπροσωπευτικότητας στην λειτουργία των οργάνων μας, ούτε και αντιδημοκρατική συμπεριφορά εκ μέρους των αιρετών αρχών.

Αντιθέτως μέσα από την διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στους πολίτες εμπεδώνεται και ισχυροποιείται το δημοκρατικό αίσθημα στην κοινωνία το οποίο και την διασφαλίζει από όλες τις αποχρώσεις των ολοκληρωτισμών και των παραγώγων τους.

Επομένως η διατήρηση του υφιστάμενου εκλογικού συστήματος ανάδειξης αιρετών στην Πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση μας βρίσκει απολύτως σύμφωνους αποκρούοντας κάθε σκέψη η ενέργεια για ενδεχόμενη αλλαγή του.

ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η Τ.Α. θα πρέπει να βρει μια νέα θέση στο διοικητικό στερέωμα της χώρας με περισσότερες αρμοδιότητες με εμπλοκή σε όλες τις τοπικές αλλά και δημόσιες πολιτικές προκειμένου να καταστεί χρήσιμη και αποτελεσματική.

Η αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των κρατικών και τοπικών υποθέσεων επιβάλλει την αναβάθμισή της στο Διοικητικό σύστημα της Χώρας.

Κατά συνέπεια στο νέο σύστημα διοικητικής οργάνωσης, η Τ.Α. πρέπει να έχει ένα ριζικά νέο και ουσιαστικά αναβαθμισμένο ρόλο.

Εδώ είναι το μεγάλο στοίχημα που πρέπει να κερδίσουμε με σοβαρή και αποτελεσματική δουλειά και με πολιτική βούληση που πρέπει να υπάρξει.

Άλλωστε η αποτελεσματικότητα όπως έχετε αντιληφθεί όλοι σας από την παρουσία σας στα όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δεν αποτελεί μια τεχνοκρατική διατύπωση αλλά μια πράξη κοινωνικής ευαισθησίας και δημοκρατικής ευθύνης.

Σας ευχαριστώ πολύ .